

سوال

من ساعت و دیگر کالاها را می‌فروشم و مثلاً اگر قیمت یک ساعت ۱۵۰ ریال باشد و کسی برای خریدش بیاید آن را به ۱۴۵ ریال می‌فروشم و دیگری می‌آید و آن را نقداً به قیمت ۱۳۵ ریال می‌فروشم و دوستم می‌آید و به حکم دوستی به قیمت ۱۲۵ ریال به او می‌فروشم. آیا چنین فروشی جایز است؟ وفقم الله.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

«واجب بر مؤمن آن است که مردم را فریب ندهد بلکه قیمت مناسبی را در نظر بگیرد که به زیان مردم نینجامد، یعنی اگر قیمت ساعت ۱۵۰ ریال باشد مانند همان قیمتی که دیگران امثال آن جنس را می‌فروشند اما برای برخی از مردم در برابر اصرار و چانه زدن یا برای آنکه دوست و آشنا هستند قیمت را کمتر کرد اشکالی ندارد. اینکه برای برخی از دوستان قیمت را کمتر می‌کند و کمتر از قیمت معمول می‌فروشد ایرادی ندارد.»

اما اینکه مردم را فریب دهد و هرگاه شخص ضعیف و غیر مطلعی دید قیمت را بالا ببرد و چون شخص آگاه و آشنا به جنس را دید به قیمت معمول بدهد این جایز نیست، بلکه باید همانطور که به دیگران توجه می‌کند به شخص ناآگاه هم توجه کند و به همه با قیمت معقول بفروشد و کسی را فریب ندهد و به کسی خیانت نکند بلکه به همان قیمت معمول که مردم بر اساس آن می‌فروشند بفروشد تا دچار فریبکاری نشود و اگر برای کسانی که دوستشان دارد یا برای برخی از دوستان یا نزدیکانش چیزی را کم کند یا آن جنس را به عنوان هدیه بدون قیمت بدهد اشکالی ندارد و این به خودش مربوط است.

اما اینکه عمداً مشتریان ناآگاه یا آنان که قیمت‌ها را نمی‌دانند فریب دهد و به قیمت‌های بیشتر به آنان بفروشد این درست نیست بلکه باید قیمت او برای همه مردم - چه آگاه و چه ناآگاه - یکی باشد و این چیزی است که بر او واجب است، اما کم کردن قیمت برای برخی از مردم اشکالی ندارد.»